

ดาวเคราะห์ และดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ

Rosa M. Ros, Hans Deeg

International Astronomical Union
Politechnical University of Catalonia, Spain
Institute of Astrophysics of Canarian, Spain

จุดประสงค์

- เข้าใจความหมายของตัวเลขที่แสดงในตารางของดาวเคราะห์ในระบบสุริยะ
- เข้าใจลักษณะหลักของระบบดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ

ระบบสุริยะ

สร้างแบบจำลองที่สามารถสื่อได้ถึง
ข้อมูลที่สำคัญ ไม่เพียงแต่เพื่อความ
สวยงามหรือเป็นงานหัตถกรรมเพียง
เท่านั้น

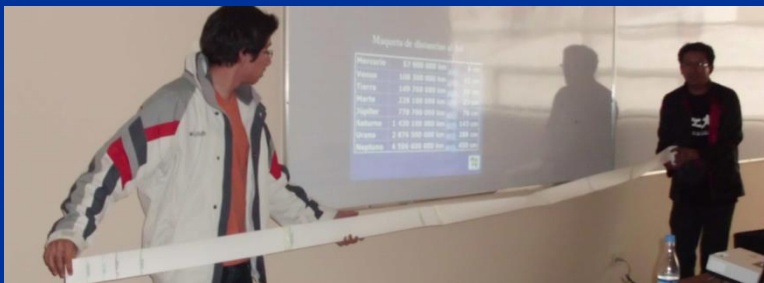
จากข้อมูลเบื้องต้น

เราต้องการสร้างแบบจำลองเพื่อแสดง
ข้อมูลที่ต้องการตามหลักวิทยาศาสตร์

แบบจำลองระยะทางในระบบสุริยะ

ดาวพุธ	57 900 000 km		6 cm	0.4 AU
ดาวศุกร์	108 300 000 km		11 cm	0.7 AU
โลก	149 700 000 km		15 cm	1.0 AU
ดาวอังคาร	228 100 000 km		23 cm	1.5 AU
ดาวพฤหัสบดี	778 700 000 km		78 cm	5.2 AU
ดาวเสาร์	1 430 100 000 km		143 cm	9.6 AU
ดาวยูเรนัส	2 876 500 000 km		288 cm	19.2 AU
ดาวเนปจูน	4 506 600 000 km		450 cm	30.1 AU

แบบจำลองขนาดดาวเคราะห์

ดาวพุธ	1 392 000 km		139.0 cm
ดาวศุกร์	4 878 km		0.5 cm
โลก	12 180 km		1.2 cm
ดาวอังคาร	12 756 km		1.3 cm
ดาวพฤหัสบดี	6 760 km		0.7 cm
ดาวเสาร์	142 800 km		14.3 cm
ดาวยูเรนัส	120 000 km		12.0 cm
ดาวเนปจูน	50 000 km		5.0 cm
ดาวพุธ	45 000 km		4.5 cm

แบบจำลองขนาดดาวเคราะห์

เสื้อเชิ้ตที่มีขนาดเปรียบเทียบของดาวเคราะห์
ตามมาตราส่วน

เส้นผ่านศูนย์กลางและระยะห่างจากดวงอาทิตย์

ดาวพุธ	1 392 000 km			25.0cm	
ดาวศุกร์	4 878 km	57 900 000 km		0.1cm	10 m
โลก	12 180 km	108 300 000 km		0.2 cm	19 m
ดาวอังคาร	12 756 km	149 700 000 km		0.2 cm	27 m
ดาวพฤหัสบดี	6 760 km	228 100 000 km		0.1 cm	41 m
ดาวเสาร์	142 800 km	778 700 000 km		2.5 cm	140 m
ดาวยูเรนัส	120 000 km	1 430 100 000 km		2.0 cm	250 m
ดาวเนปจูน	50 000 km	2 876 500 000 km		1.0 cm	500 m
ดาวพุธ	45 000 km	4 506 600 000 km		1.0 cm	800 m

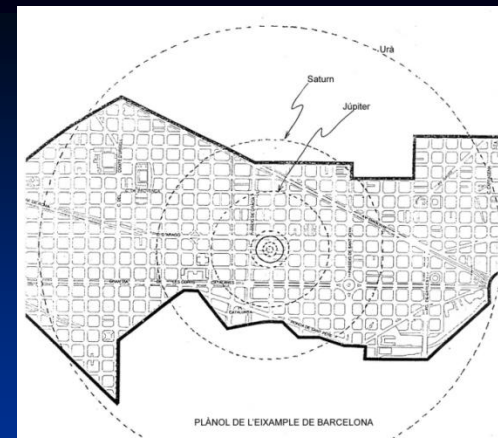
สนามโรงเรียนต่างๆ ไป ไปได้ถึงแค่ดาวอังคาร

แบบจำลองขนาดและระยะห่างของ ดาวเคราะห์ในระบบสุริยะในสนาม โรงเรียน

แบบจำลองในเมือง (Barcelona)

ดวงอาทิตย์	เครื่องซักผ้า	<i>Puerta Instituto</i>
ดาวพุธ	ไข่ปลาคาเวียร์	<i>Puerta Hotel Diplomatic</i>
ดาวศุกร์	ถั่ว	<i>Pasaje Méndez Vigo</i>
โลก	ถั่ว	<i>Entre Méndez Vigo y Bruc</i>
ดาวอังคาร	เม็ดพริกไทย	<i>Paseo de Gracia</i>
ดาวพฤหัสบดี	ผลส้ม	<i>Calle Balmes</i>
ดาวเสาร์	ผลส้มเขียวหวาน	<i>Pasaje Valeri Serra</i>
ดาวยูเรนัส	ลูกเกาดัด	<i>Calle Entenza</i>
ดาวเนปจูน	ลูกเกาดัด	<i>Estación de San</i>

แบบจำลองในเมือง Metz (ประเทศฝรั่งเศส)

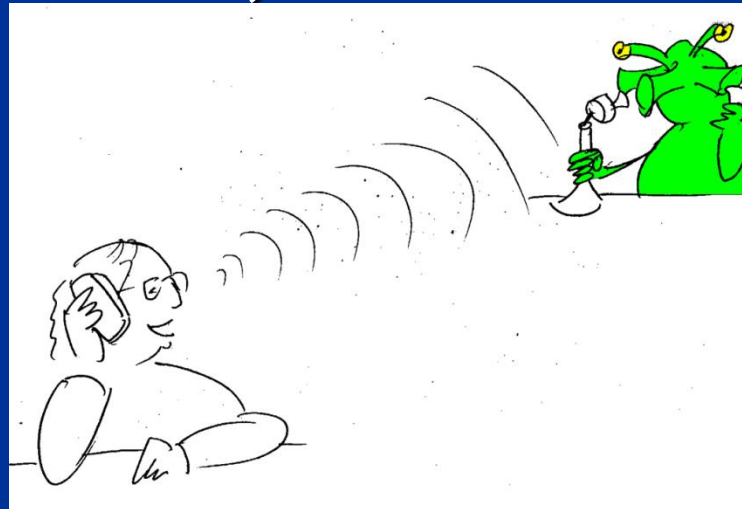
แบบจำลองเวลา

- $c = 300\,000 \text{ km/s}$

เวลาที่แสงใช้เดินทางจากดวงจันทร์ไปยังโลก:

$$t = \text{ระยะทางจากโลกไปยังดวงจันทร์} / c$$
$$= 384\,000 \text{ km} / (300,000 \text{ km/s}) = 1.3 \text{ s}$$

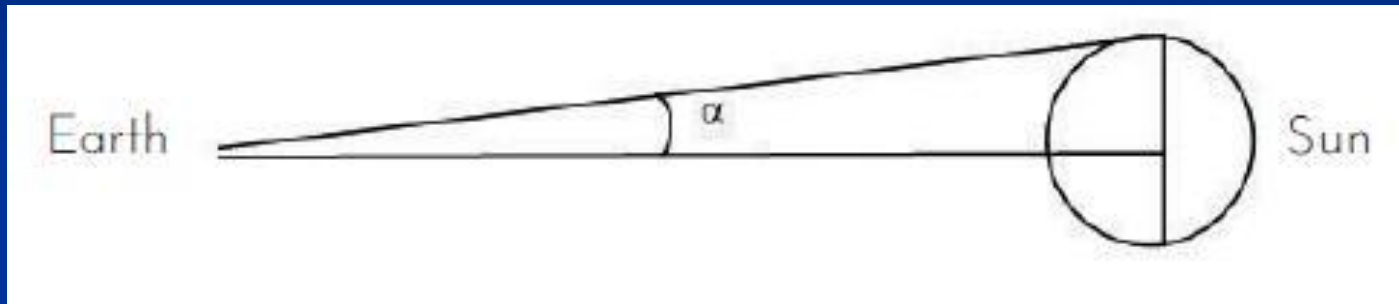
ถ้าเราต้องสื่อสารกับดาว
เคราะห์อื่นผ่านทางวิทยุ บท
สนทนานั้นจะเป็นอย่างไร?

เวลาที่แสงอาทิตย์ใช้เพื่อไปถึง...

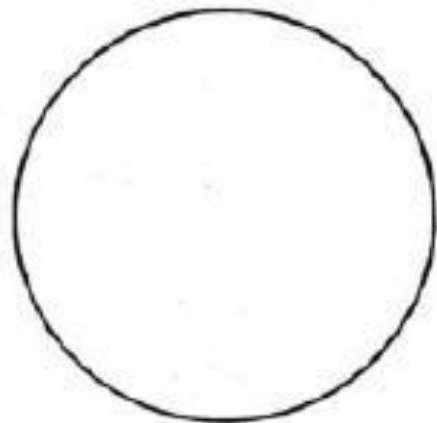
ดาวพุธ	57 900 000 km		3.3 minutes
ดาวศุกร์	108 300 000 km		6.0 minutes
โลก	149 700 000 km		8.3 minutes
ดาวอังคาร	228 100 000 km		12.7 minutes
ดาวพฤหัสบดี	778 700 000 km		43.2 minutes
ดาวเสาร์	1 430 100 000 km		1.32 hours
ดาวยูเรนัส	2 876 500 000 km		2.66 hours
ดาวเนปจูน	4 506 600 000 km		4.16 hours

ขนาดปรากฏของดวงอาทิตย์จากดาวเคราะห์แต่ละดวง

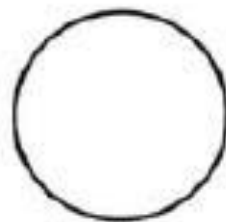

- $\alpha = \tan \alpha = \text{รัศมีดวงอาทิตย์} / \text{ระยะห่างดวงอาทิตย์}$
 $= 700\,000 / 150\,000\,000 = 0.0045 \text{ radian} = 0.255^\circ$
- จากโลก ดวงอาทิตย์จะมีขนาดปรากฏ 2α
 $= 0.51^\circ$

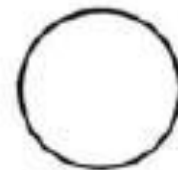
ขนาดปรากฏของดวงอาทิตย์จาก ดาวเคราะห์แต่ละดวง

From Mercury

From Venus

From Earth

From Mars

From Jupiter

From Saturn

From Uranus

From Neptune

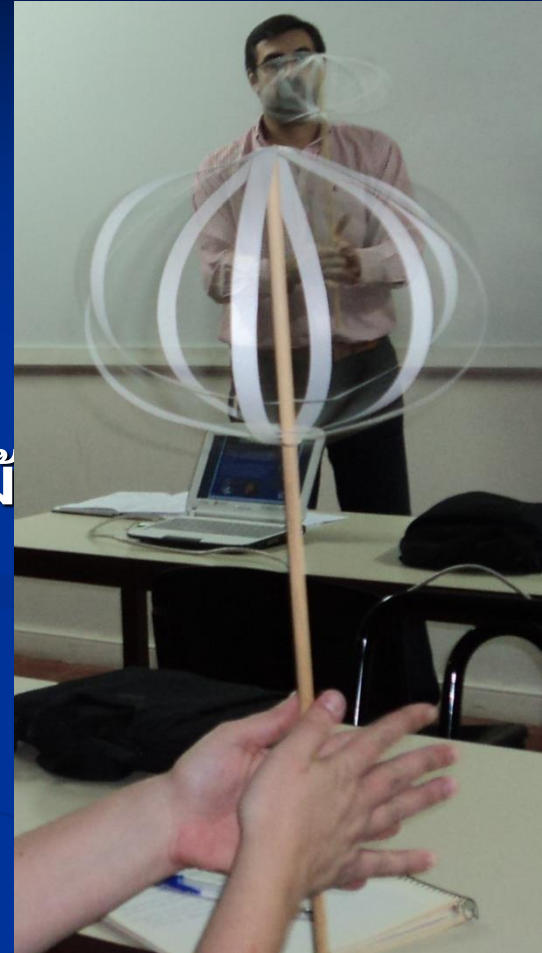
ความหนาแน่น

ดวงอาทิตย์	1.41 g/cm ³		กัมมะถัน (1.1-2.2)
ดาวพุธ	5.41 g/cm ³		แร่ไพไรต์ (5.2)
ดาวศุกร์	5.25 g/cm ³		แร่ไพไรต์ (5.2)
โลก	5.52 g/cm ³		แร่ไพไรต์ (5.2)
ดาวอังคาร	3.90 g/cm ³		สังกะสี (4.0)
ดาวพฤหัสบดี	1.33 g/cm ³		กัมมะถัน (1.1-2.2)
ดาวเสาร์	0.71 g/cm ³		ไม้สน (0.55)
ดาวยูเรนัส	1.30 g/cm ³		กัมมะถัน (1.1-2.2)
ดาวเนปจูน	1.70 g/cm ³		ดินเหนียว (1.8-2.5)

แบบจำลองความเป็น

- ตัดกระดาษออกเป็นแถบ ยาว 35x1 cm.
- นำกระดาษมาติดกับท่อนไม้กลมยาว 50 ซม. และเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 ซม. โดยยึดกระดาษกับปลายตะเกียบด้านบน แต่ติดกระดาษล่างให้เลื่อนขึ้นลงตามท่อนไม้ได้
- หมุนท่อนไม้โดยรวดเร็วไปมาระหว่างมือทั้งสอง แรงหนีศูนย์กลางจะเหวี่ยงกระดาษออกในลักษณะเดียวกับดาวเคราะห์

ความเป็น

ดาวเคราะห์	(รัศมีตามแนวศูนย์สูตร-รัศมีตามแนวแกน) / รัศมีตามแนวศูนย์สูตร
ดาวพุธ	0.0
ดาวศุกร์	0.0
โลก	0.0034
ดาวอังคาร	0.005
ดาวพฤหัสบดี	0.064
ดาวเสาร์	0.108
ดาวยูเรนัส	0.03
ดาวเนปจูน	0.03

แบบจำลองคาบการโคจร

- ผูกตัวน้ำหนักเอาไว้ที่ปลายเชือก และถือปลายอีกด้านหนึ่งเอาไว้ เหวี่ยงเชือกไปมาเหนือศีรษะ
- ยิ่งเราปล่อยเชือกให้ยาวขึ้นเท่าใด เราจะพบว่าจะต้องใช้เวลานานขึ้นก่อนที่จะวนครบหนึ่งคาบ
- ถ้าเราดึงเชือกให้สั้นลง คาบที่ต้องใช้จะสั้นลงเช่นกัน

ข้อมูลวงโคจรของโลก

อัตราเร็วโคจรเฉลี่ย $v=2\pi R/T$

สำหรับโลก

$$v=2\pi 150 \times 10^6 / 365$$

$$v= 2,582,100 \text{ km/day} = 107,590 \text{ km/h} = 29.9 \text{ km/s}$$

(อัตราเร็วเฉลี่ยของดวงอาทิตย์รอบใจกลางกาแล็กซีอยู่ที่ 220 km/s หรือ 800000 km/h.)

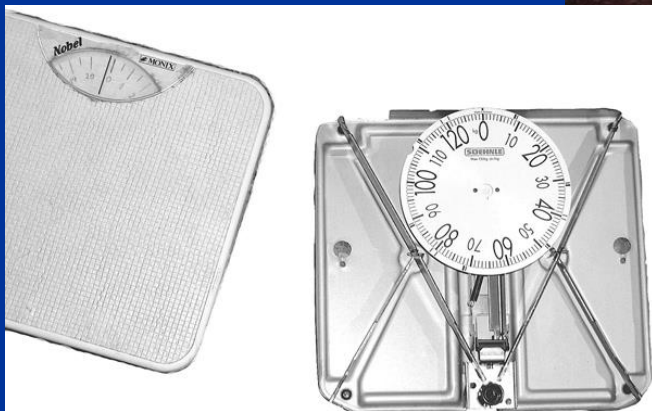
ข้อมูลวงโคจร

ดาวเคราะห์	คาบการโคจร (วัน)	ระยะห่างจากดวงอาทิตย์(km)	อัตราเร็วโคจรเฉลี่ย (km/s)	อัตราเร็วโคจรเฉลี่ย (km/h)
ดาวพุธ	87.97	57.9×10^6	47.90	172440
ดาวศุกร์	224.70	108.3×10^6	35.02	126072
โลก	365.26	149.7×10^6	29.78	107208
ดาวอังคาร	686.97	228.1×10^6	24.08	86688
ดาวพฤหัสบดี	4331.57	778.7×10^6	13.07	47052
ดาวเสาร์	10759.22	$1\,430.1 \times 10^6$	9.69	34884
ดาวยูเรนัส	30.799.10	$2\,876.5 \times 10^6$	6.81	24876
ดาวเนปจูน	60190.00	$4\,506.6 \times 10^6$	5.43	19548

แบบจำลองความเร่งโน้มถ่วงพื้นผิว

- แรงโน้มถ่วงพื้นผิว, $F = GM m/d^2$, ถ้า $m = 1$, $d = R$. ดังนั้น $g = GM/R^2$, เมื่อ $M = 4/3 \pi R^3 \rho$
- แทนค่า: $g = 4/3 \pi G R \rho$

ความเร่งโน้มถ่วงพื้นผิว

ดาวเคราะห์	รัศมีแนวศูนย์สูตร	ความหนาแน่น		แรงโน้มถ่วงที่ได้จากการคำนวณ	แรงโน้มถ่วงพื้นผิวจริง	
ดาวพุธ	2439 km	5.4 g/cm ³		0.378	3.70 m/s ²	0.37
ดาวศุกร์	6052 km	5.3 g/cm ³		0.894	8.87 m/s ²	0.86
โลก	6378 km	5.5 g/cm ³		1.000	9.80 m/s ²	1.00
ดาวอังคาร	3397 km	3.9 g/cm ³		0.379	3.71 m/s ²	0.38
ดาวพฤหัสบดี	71492 km	1.3 g/cm ³		2.540	23.12 m/s ²	2.36
ดาวเสาร์	60268 km	0.7 g/cm ³		1.070	8.96 m/s ²	0.91
ดาวยูเรนัส	25559 km	1.2 g/cm ³		0.800	8.69 m/s ²	0.88
ดาวเนปจูน	25269 km	1.7 g/cm ³		1.200	11.00 m/s ²	1.12
ดวงจันทร์					1.62 m/s ²	0.16

แบบจำลอง "หลุมอุกกาบาต"

- ปูพื้นด้วยหนังสือพิมพ์เพื่อกันเปื้อน
- เทแป้งลงในกล่องเปล่าให้หนาประมาณ 1-2 ซม. ทำพื้นผิวให้เรียบ
- ร่อนผงโกโก้ลงบนแป้งเล็กน้อยให้มีความหนาเพียงไม่กี่มม.
- ปล่อยผงโกโก้หนึ่งช้อนโต๊ะตกจากที่สูง 2 ม. ลงยังกล่องที่เตรียมไว้ แล้วสังเกตลักษณะหลุมอุกกาบาตที่เกิดขึ้น
- สามารถนำอุปกรณ์นี้มาใช้ใหม่ได้

ความเร็วหลุดพ้น

- อวกาศ $e = \frac{1}{2} at^2 + v_0 t$
- ความเร็ว $v = a t + v_0$
- บนพื้นผิว $v_0 = 0, a = g$ และ $e = R$, ดังนั้น
 $R = \frac{1}{2} gt^2$ และ $v = gt$.

แทนค่า t , แล้วจะได้ความเร็วหลุดพ้น

$$v = (2gR)^{1/2}$$

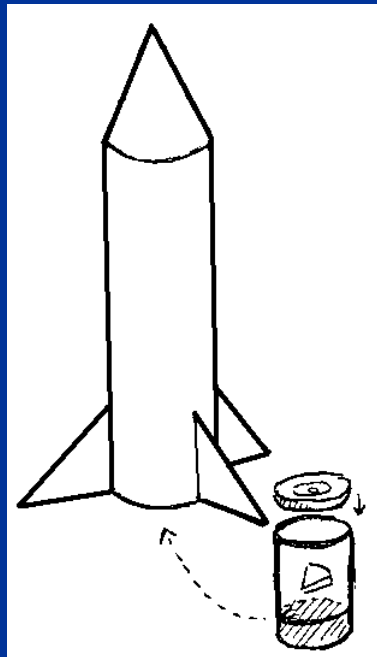

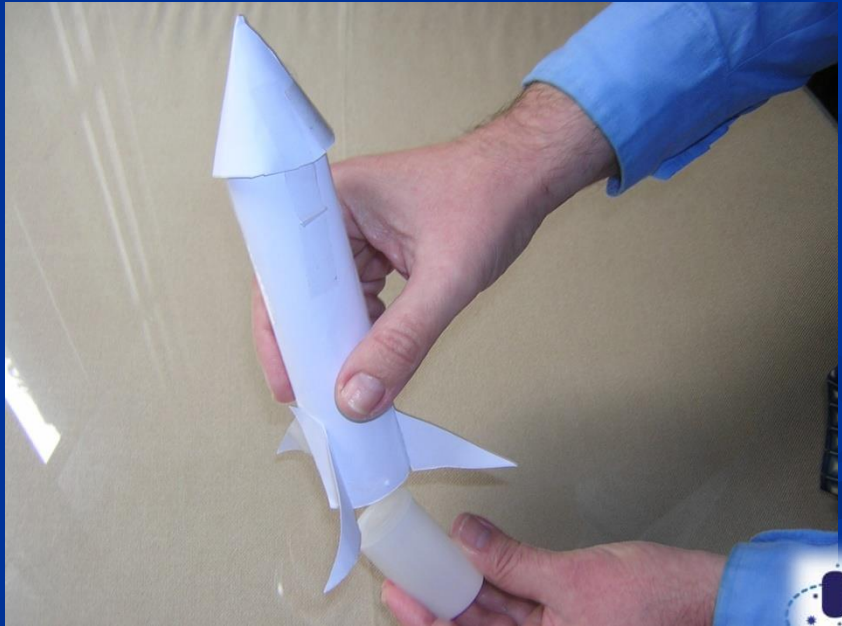
ความเร็วหลุดพ้น

ดาวเคราะห์	รัศมีแนวศูนย์สูตร	ความเร่งโน้มถ่วง พื้นผิว		ความเร็วหลุดพ้น
ดาวพุธ	2 439 km	0.378		4.3 km/s
ดาวศุกร์	6 052 km	0.894		10.3 km/s
โลก	6 378 km	1.000		11.2 km/s
ดาวอังคาร	3 397 km	0.379		5.0 km/s
ดาวพฤหัสบดี	71 492 km	2.540		59.5 km/s
ดาวเสาร์	60 268 km	1.070		35.6 km/s
ดาวยูเรนัส	25 559 km	0.800		21.2 km/s
ดาวเนปจูน	25 269 km	1.200		23.6 km/s

การปล่อยจรวด

- กระดาษแข็ง
- กล่องฟิล์ม
- ยาแอสไพริน $\frac{1}{4}$ เม็ด

ดาวเคราะห์นอกระบบ สุริยะ

ในปี 1995 ไมเคิล เมเยอร์ และ ดิเดเยอร์ ได้ประกาศการค้นพบดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะโคจรรอบดาวฤกษ์ 51 Pegasi

1st photo

2M1207b directly imaged (ESO)

เราอาศัยเทคโนโลยี

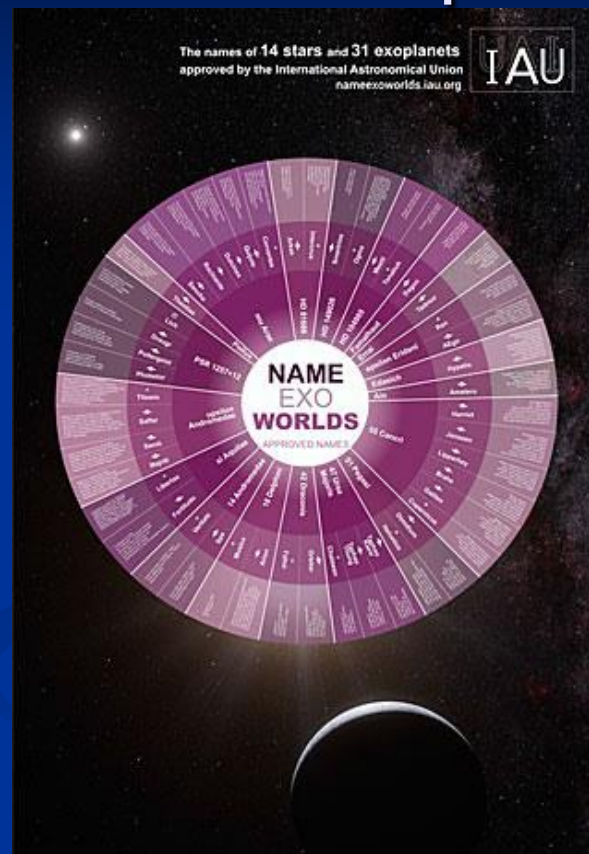
กาลิเลโอสังเกตการณ์ดาวเสาร์ด้วยกล้องโทรทรรศน์ครั้งแรกในปี ค.ศ.1610 แต่เขาไม่เห็นวงแหวนชัดเจน และตีความว่าดาวเสาร์มีลักษณะเป็นวัตถุ 3 ดวง

ต่อมา ในปี ค.ศ.1659 เฮยเคินส์ได้ใช้กล้องโทรทรรศน์ที่ดีกว่า ค้นพบว่าสิ่งที่อยู่รอบดาวเสาร์นั้นเป็นวงแหวน ด้วยเหตุดังกล่าว ภาพวาดของรีอเบินส์ในปี ค.ศ.1636-1638 จึงแสดงดาวเสาร์ปรากฏเป็นวัตถุ 3 ดวงตามการค้นพบของกาลิเลโอ

ชื่อของดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ

ชื่อของดาวเคราะห์นอกระบบที่มีการค้นพบ จะเขียนโดยใช้ชื่อของดาวฤกษ์ดวงหลัก ตามด้วยตัวอักษรภาษาอังกฤษตามลำดับที่มีการค้นพบ โดยเริ่มจาก b เช่น 51 Pegasi b

ดาวเคราะห์ลำดับถัดไปที่มีการค้นพบจะใช้ตัวอักษร c, d, e, f, ฯลฯ

(51 Pegasi c, 51 Pegasi d, 51 Pegasi e or 51 Pegasi f).

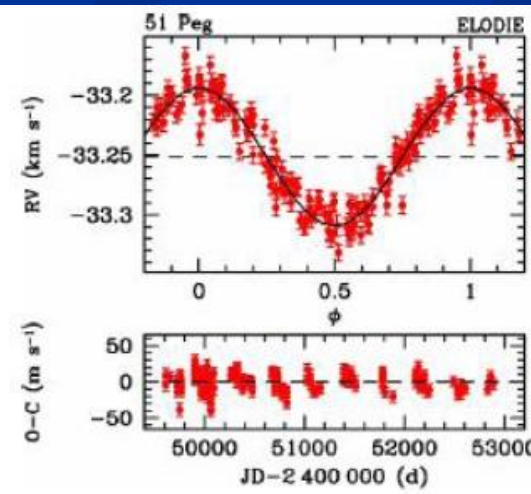
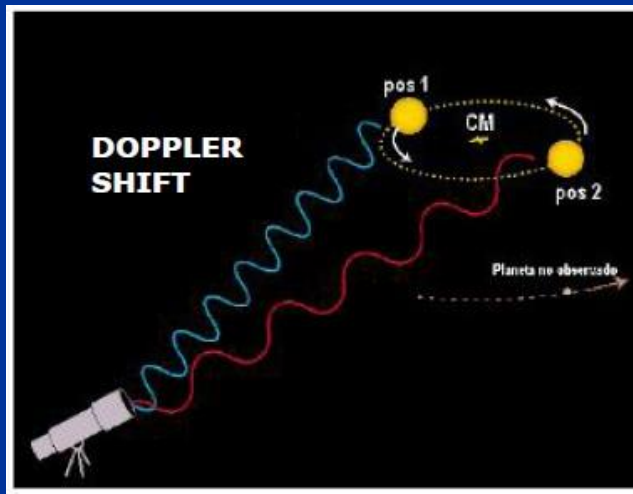
วิธีการตรวจหาดาวเคราะห์นอกระบบ สุริยะ

วิธีต่าง ๆ ที่ใช้ ได้แก่:

- ❑ การวัดอัตราเร็วในแนวตั้ง หรือวิธีดอปเพลอร์
- ❑ การวัดการโคจรผ่านหน้าดาวฤกษ์ หรือวิธีทรานสิท
- ❑ เลนส์ความโน้มถ่วงในสเกลเล็ก
- ❑ วิธีอื่น ๆ

วิธีวัดอัตราเร็วในแนวเล็ง (Radial Velocity)

อัตราเร็วในแนวเล็งของดาวฤกษ์แม่ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา เมื่อดาวฤกษ์โคจรรอบจุดศูนย์กลางมวลของระบบดาว จะวัดได้ด้วยการใช้วิธีดอปเปลอร์ ซึ่งวิธีนี้ใช้ตรวจพบ 51 Pegasus b ดาวเคราะห์นอกระบบดวงแรก

กิจกรรมที่ 13: ปราบกฏการณ์ดอปเปลอร์

“**ปราบกฏการณ์ดอปเปลอร์**” คือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับความยาวคลื่นของคลื่นเสียงหรือแสง เมื่อแหล่งกำเนิดคลื่นเคลื่อนที่

เราสามารถทดลองการเกิดปราบกฏการณ์ดอปเปลอร์ได้ โดยใส่นาฬิกาปลุกเข้าไปในกระเป๋าเสื้อผ้า ผูกเชือก แล้วถือเชือกหมุนควงกระเป๋าเสื้อผ้าให้หมุนไปตามแนวราบ

เสียงที่คุณจะได้ยิน:

เมื่อนาฬิกาเคลื่อนเข้าใกล้ผู้ฟัง ความยาวคลื่นเสียงจะสั้นลงและเสียงจะแหลมขึ้น เมื่อนาฬิกาเคลื่อนออกห่างผู้ฟัง ความยาวคลื่นเสียงจะยาวขึ้นและเสียงจะทุ้มลง

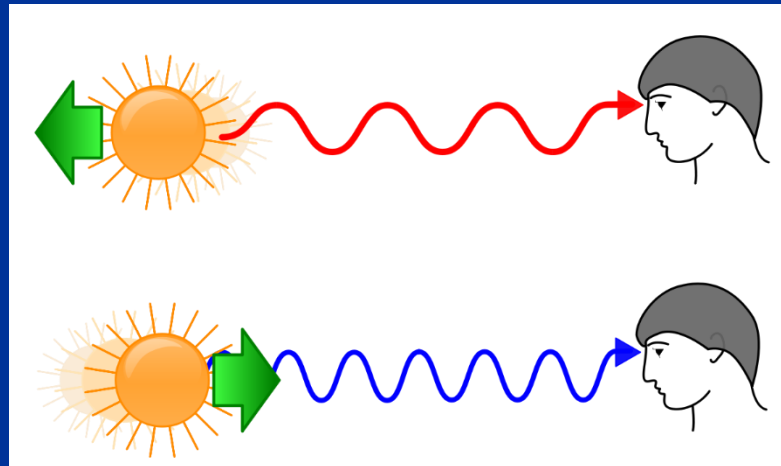
หากผู้ฟังอยู่ตรงจุดศูนย์กลางแนววงที่นาฬิกาหมุน จะไม่ตรวจพบความเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับคลื่นเสียงดังกล่าว

กิจกรรมที่ 13: ปราณุกการณ์ดอปเปลอร์

ในกรณีของคลื่นแสง:

เมื่อแหล่งกำเนิดแสงเคลื่อนออกห่างผู้สังเกต **ความยาวคลื่นของแสงจะยาวขึ้น** แสงที่สังเกตได้จะมีสเปกตรัมเลื่อนไปทางสีแดง

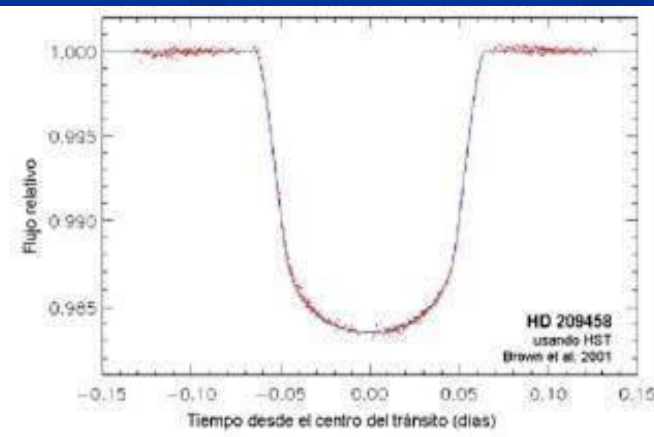
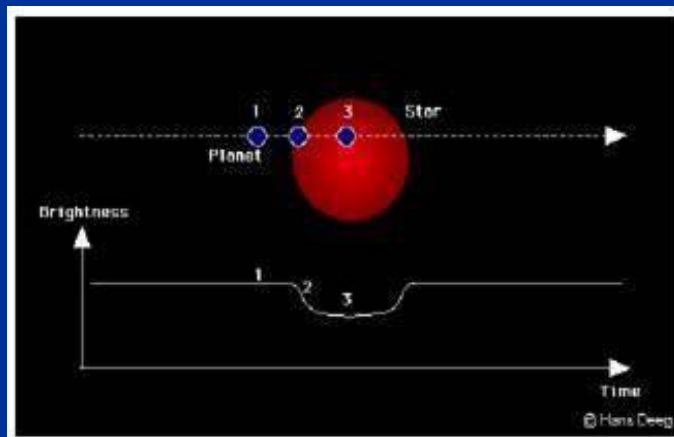

เมื่อแหล่งกำเนิดแสงเคลื่อนเข้าหาผู้สังเกต **ความยาวคลื่นของแสงจะสั้นลง** แสงที่สังเกตได้จะมีสเปกตรัมเลื่อนไปทางสีน้ำเงิน

วิธีวัดการโคจรผ่านหน้าดาวฤกษ์ (Transits)

ในระหว่างที่ดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะโคจรผ่านหน้าดาว
แม่ ความสว่างของดาวแม่จะลดลงเล็กน้อย

กรณีที่มีดาวดวงแม่แบบดวงอาทิตย์ ความสว่างของดาวแม่จะลดลง 1% หาก
ดาวเคราะห์ที่โคจรผ่านหน้ามีขนาดเท่าดาวพฤหัสบดี และลดลงเพียง 0.03%
หากดาวเคราะห์ที่โคจรผ่านหน้ามีขนาดเท่าโลก

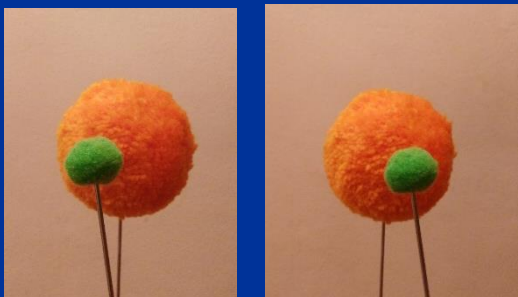

กิจกรรมที่ 14: การจำลองการโคจรผ่านหน้า

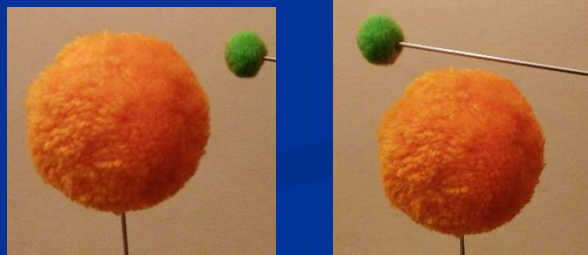
ในกิจกรรมนี้ต้องใช้ลูกบอล 2 ลูก ลูกที่ใหญ่กว่าใช้แทนดาวฤกษ์แม่ และลูกเล็กกว่าใช้แทนดาวเคราะห์ที่โคจรอยู่โดยรอบ

กรณีที่ผู้สังเกตอยู่บนระนาบเดียวกับวงโคจรดาวเคราะห์ จะสามารถเห็นดาวเคราะห์โคจรผ่านหน้าดาวแม่ และความสว่างของดาวแม่จะลดลง

แต่ถ้าผู้สังเกตไม่ได้อยู่บนระนาบเดียวกับวงโคจรดาวเคราะห์แล้ว จะไม่เห็นการโคจรผ่านหน้า และไม่พบว่าความสว่างของดาวแม่ลดลง

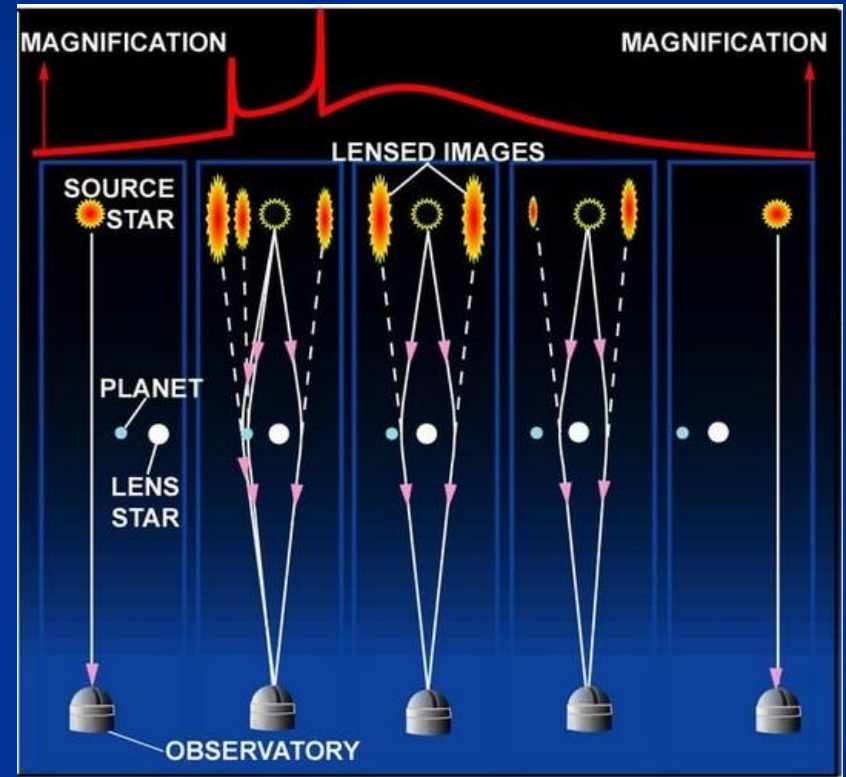
กรณีผู้สังเกตอยู่บนระนาบวงโคจรของดาวเคราะห์

กรณีผู้สังเกตไม่อยู่บนระนาบวงโคจรของดาวเคราะห์

วิธีตรวจหาเลนส์ความโน้มถ่วงในสเกลเล็ก (Micro Lensing)

ในกรณีนี้ ภาพของดาว
ฉากหลังจะถูกขยายหรือ
บิดเบือนไป บ่งชี้ว่ามีระบบ
ดาวแม่-ดาวเคราะห์
เคลื่อนที่ผ่านหน้า และเกิด
เลนส์ความโน้มถ่วง
เนื่องจากแนววางตัว
ระหว่างผู้สังเกต ระบบดาว
แม่-ดาวเคราะห์ และดาว
ฉากหลัง

กิจกรรมที่ 15: การจำลองเลนส์ความโน้มถ่วงในสเกลเล็ก

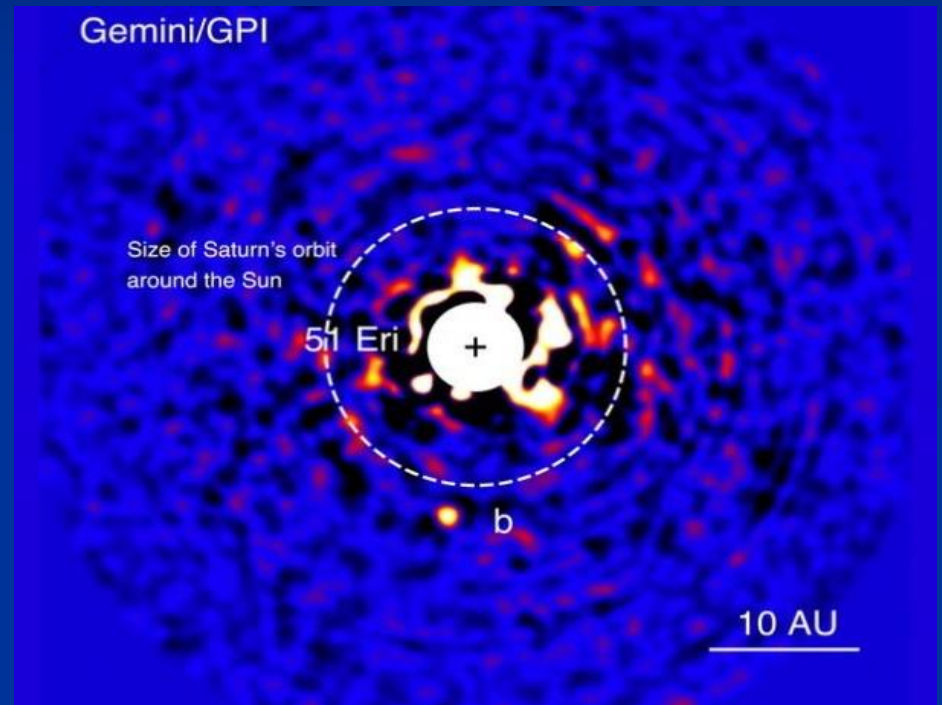
หากใช้ฐาน
แก้วไวน์เพียง
อันเดียว จะไม่
เห็นอะไรเลย

เมื่อใช้ฐานแก้วไวน์เป็นคู่

ลองให้ฐานแก้วไวน์อันหนึ่งผ่านเหนือฐานแก้ว
ไวน์อีกอัน จะเห็นจุดแสงปรากฏออกมาและมีสอง
จุด

วิธีถ่ายภาพดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ โดยตรง

ภาพถ่ายของดาวแม่จะ
นำไปใช้ศึกษาเพื่อ
ตรวจหาดาวเคราะห์
นอกระบบสุริยะที่อาจ
อยู่โดยรอบ

เนื่องจากปริมาณแสงของดาวดวงแม่ที่มากกว่าจนกลบดาวเคราะห์ การ
แยกภาพดาวเคราะห์ออกมาจึงทำได้ไม่ง่าย

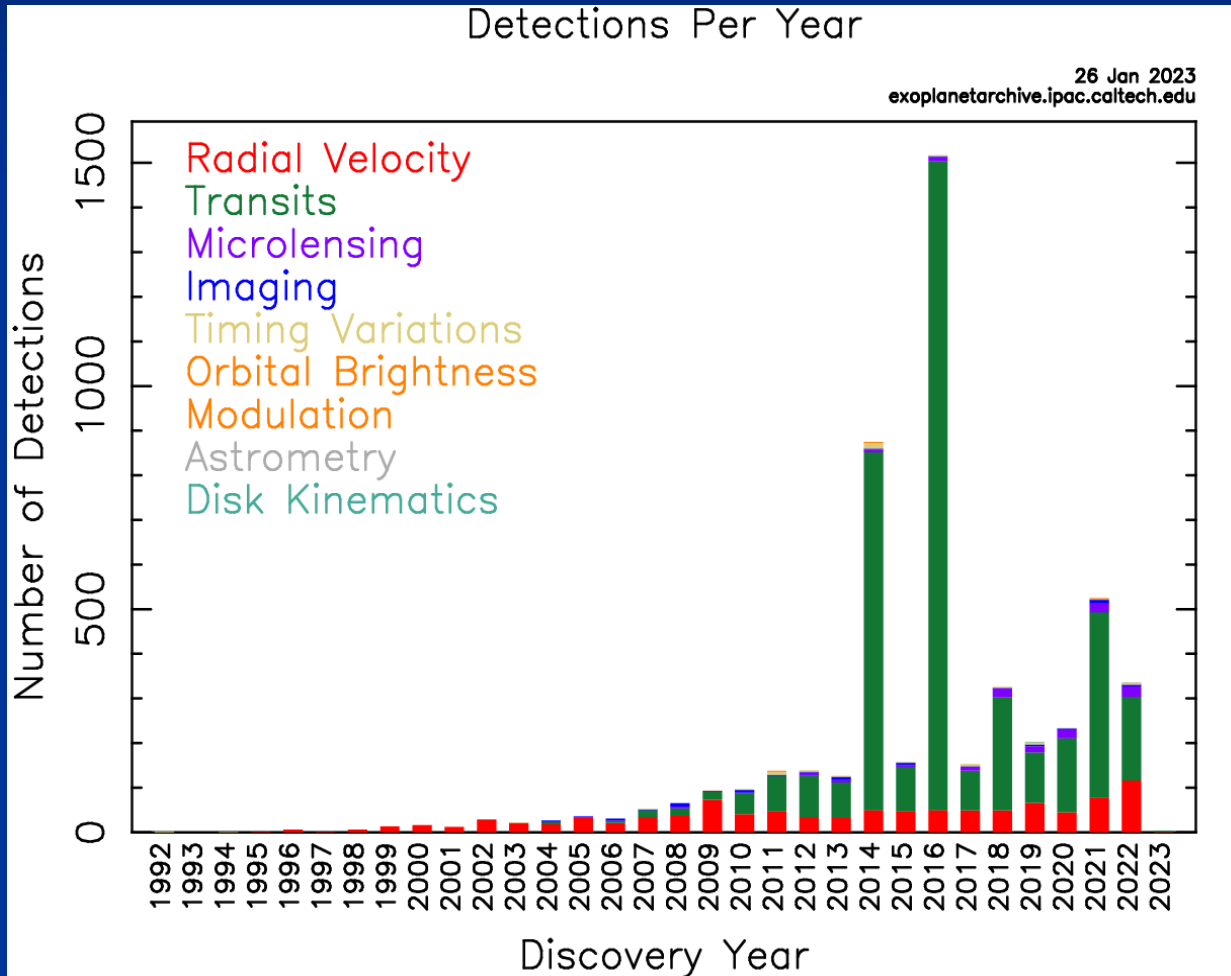
ข้อมูลดาวเคราะห์

นอกระบบ

สุริยะที่

ค้นพบแล้ว
(ค.ศ.2023)

แบ่งตามวิธี
ต่างๆ ที่ใช้
ตรวจหา

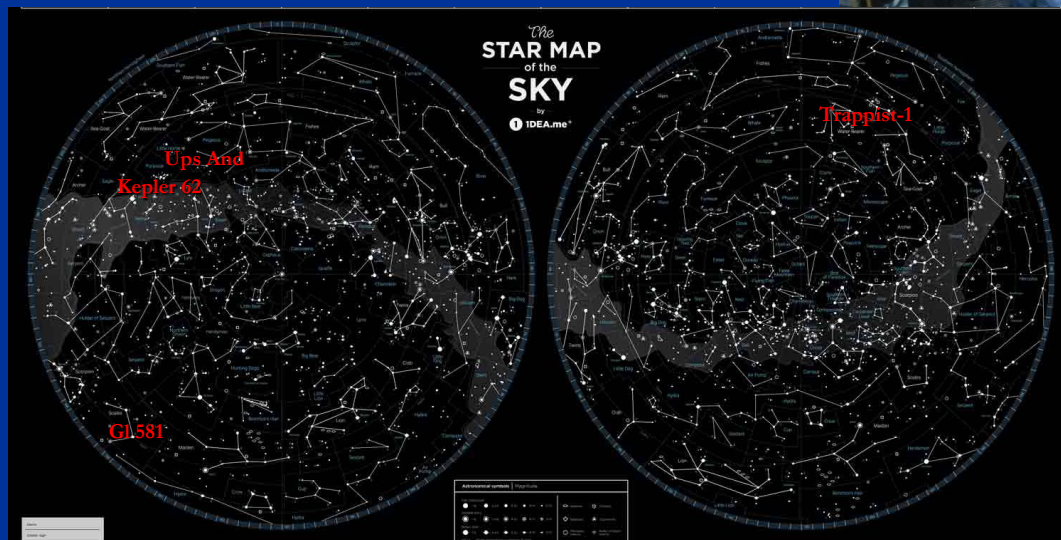
แบบจำลองดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ

ปัจจุบัน มีการค้นพบระบบดาวเคราะห์ประมาณ 4,000 ระบบ ดาวเคราะห์นอกระบบมากกว่า 5,300 ดวง และ มีการสังเกตการณ์ดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ ประมาณ 10,000 ดวง

มวลของดาวเคราะห์นอกระบบที่มีการค้นพบมักจะ ถูกระบุด้วยหน่วยของมวลดาวพฤหัสบดี หรือหน่วยของมวลของโลก

กิจกรรมที่ 16: แบบจำลองระบบของดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะตามสเกลจริง

ระยะทางจริง $1 \text{ AU} =$ ระยะทางในแบบจำลอง 1 m
เส้นผ่านศูนย์กลาง $10000 \text{ km} =$ ระยะทางในแบบจำลอง 0.5 cm

กิจกรรมที่ 16 : สร้างแบบจำลองระบบสุริยะ

ระบบสุริยะ	ระยะห่าง AU	เส้นผ่าน ศูนย์กลาง km	ระยะห่างใน แบบจำลอง	เส้นผ่าน ศูนย์กลางใน แบบจำลอง
ดาวพุธ	0.39	4,879	40 cm	0.2 cm
ดาวศุกร์	0.72	12,104	70 cm	0.6 cm
โลก	1	12,756	1m	0.6 cm
ดาวอังคาร	1.52	6,794	1.5 m	0.3 cm
ดาวพฤหัสบดี	5.2	142,984	5 m	7 cm
ดาวเสาร์	9.55	120,536	10 m	6 cm
ดาวยูเรนัส	19.22	51,118	19 m	2.5 cm
ดาวเนปจูน	30.11	49,528	30 m	2.5 cm

ดาวฤกษ์แม่ (ดวงอาทิตย์) ประเภท G2V เส้นผ่านศูนย์กลางในแบบจำลอง 35 cm

กิจกรรมที่ 16 : สร้างแบบจำลองระบบของดาว เคราะห์นอกระบบสุริยะระบบแรกทีค้นพบ

Upsilon Andromedae Titawin	ปีที่ค้นพบ (ค.ศ.)	ระยะห่าง AU	เส้นผ่าน ศูนย์กลาง km	ระยะห่างใน แบบจำลอง	เส้นผ่าน ศูนย์กลางใน แบบจำลอง
Ups And b/Saffar	1996	0.059	108,000	6 cm	5.5 cm
Ups And c/Samh	1999	0.830	200,000	83 cm	10 cm
Ups And d/Majriti	1999	2.510	188,000	2.5 m	9 cm
Ups And e/Titawin e	2010	5.240	140,000	5.2 m	7 cm

ดาวฤกษ์แม่ Upsilon Andromedae (ประเภท F8V) อยู่ห่างออกไป 44 ปีแสงใน กลุ่มดาว
แอนดรอเมดา ตัวดาวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 1.28 เท่าของดวงอาทิตย์ หรือ 45 cm ใน
แบบจำลองนี้

ระยะห่าง 1 AU = 1 m
เส้นผ่านศูนย์กลาง 10000 km = 0.5 cm

กิจกรรมที่ 16 : สร้างแบบจำลองดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ ประเภทดาวเคราะห์หิน

Gliese 581	ปีที่ค้นพบ (ค.ศ.)	ระยะห่าง AU	เส้นผ่าน ศูนย์กลาง km	ระยะห่างใน แบบจำลอง	เส้นผ่านศูนย์กลาง ในแบบจำลอง
Gl.581 e	2009	0.030	15,200	3 cm	0.8 cm
Gl.581 b	2005	0.041	32,000	4 cm	1.6 cm
Gl.581 c	2007	0.073	22,000	7 cm	1.1 cm

ดาวฤกษ์แม่ Gliese 581 (ประเภท M2.5V) อยู่ห่างออกไป 20.5 ปีแสงใน กลุ่มดาวคันชั่ง ตัวดาวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.29 เท่าของดวงอาทิตย์ หรือ 10 cm ในแบบจำลองนี้

ระยะห่าง 1 AU = 1 m

เส้นผ่านศูนย์กลาง 10000 km = 0.5 cm

กิจกรรมที่ 16 : สร้างแบบจำลองดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ ประเภท ดาวเคราะห์หิน ที่อาจเอื้อต่อการอยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต

Kepler 62	ปีที่ค้นพบ (ค.ศ.)	ระยะห่าง AU	เส้นผ่าน ศูนย์กลาง km	ระยะห่างใน แบบจำลอง	เส้นผ่าน ศูนย์กลางใน แบบจำลอง
Kepler-62 b	2013	0.056	33,600	5.6 cm	1.7 cm
Kepler-62 c	2013	0.093	13,600	9 cm	0.7 cm
Kepler-62 d	2013	0.120	48,000	12 cm	2.4 cm
Kepler-62 e	2013	0.427	40,000	43 cm	2 cm
Kepler-62 f	2013	0.718	36,000	72 cm	1.8 cm

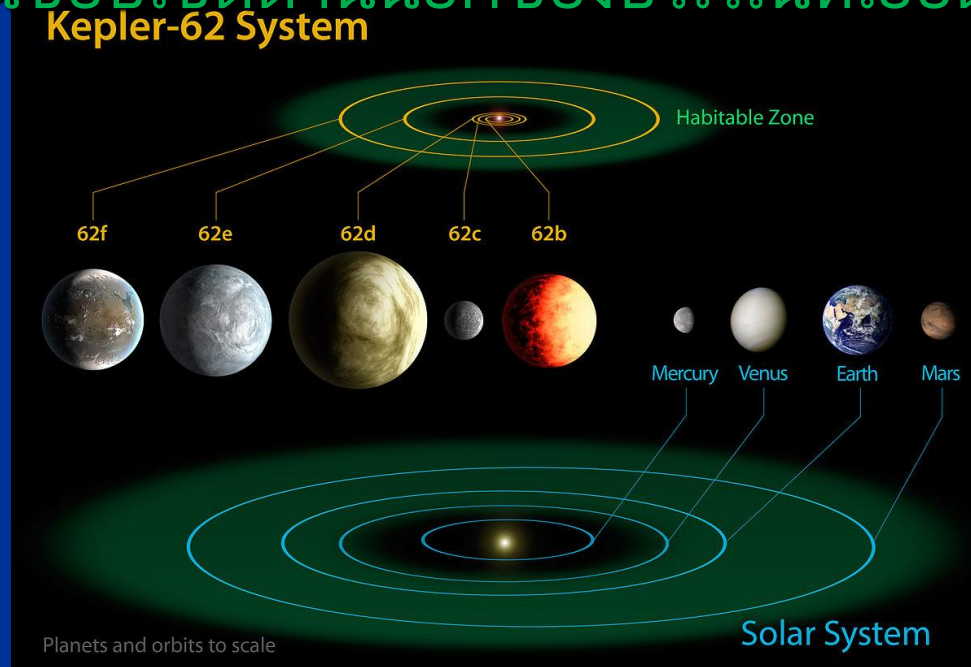
ดาวฤกษ์แม่ Kepler 62 (ประเภท K2V) อยู่ห่างออกไป 1,200 ปี
แสงใน

กลุ่มดาวพิณ ตัวดาวมีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 0.64 เท่า
ของดวงอาทิตย์ หรือ $1 \text{ AU} = 1 \text{ in}$ ในแบบจำลองนี้
เส้นผ่านศูนย์กลาง $10000 \text{ km} = 0.5 \text{ cm}$

ความเป็นไปได้ต่อการมีอยู่ของสิ่งมีชีวิตใน ดาวเคราะห์นอกระบบ

- สำหรับบริเวณที่เอื้อต่อสิ่งมีชีวิตของดาว Kepler-62 นั้น มีดาวเคราะห์สองดวงที่อาจจะมีน้ำอยู่ในรูปของเหลวที่พื้นผิว แต่สำหรับ Kepler-62e ที่อยู่ใกล้ขอบเขตด้านในของบริเวณที่เอื้อต่อสิ่งมีชีวิต อาจจะต้องอาศัยชั้นเมฆที่คอยสะท้อนรังสีออกไป เพื่อลดพลังงานความร้อนที่พื้นผิวดาวได้รับ ในขณะที่ Kepler-62f นั้นอยู่ในขอบเขตด้านนอกของบริเวณที่เอื้อต่อสิ่งมีชีวิต

กิจกรรมที่ 16 : สร้างแบบจำลองดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ ประเภท ดาวเคราะห์หิน ที่อาจเอื้อต่อการอยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิต

Trappist-1	ปีที่ค้นพบ (ค.ศ.)	ระยะห่าง AU	เส้นผ่าน ศูนย์กลาง km	ระยะห่างใน แบบจำลอง	เส้นผ่าน ศูนย์กลางใน แบบจำลอง
Trappist-1 b	2016	0.012	28,400	1.2 cm	1.4 cm
Trappist-1 c	2016	0.016	28,000	1.6 cm	1.4 cm
Trappist-1 d	2016	0.022	20,000	2.2 cm	1.0 cm
Trappist-1 e	2017	0.030	23,200	3.0 cm	1.2 cm
Trappist-1 f	2017	0.039	26,800	3.9 cm	1.3 cm
Trappist-1 g	2017	0.047	29,200	4.7 cm	1.5 cm
Trappist-1 h	2017	0.062	19,600	6.2 cm	1.0 cm

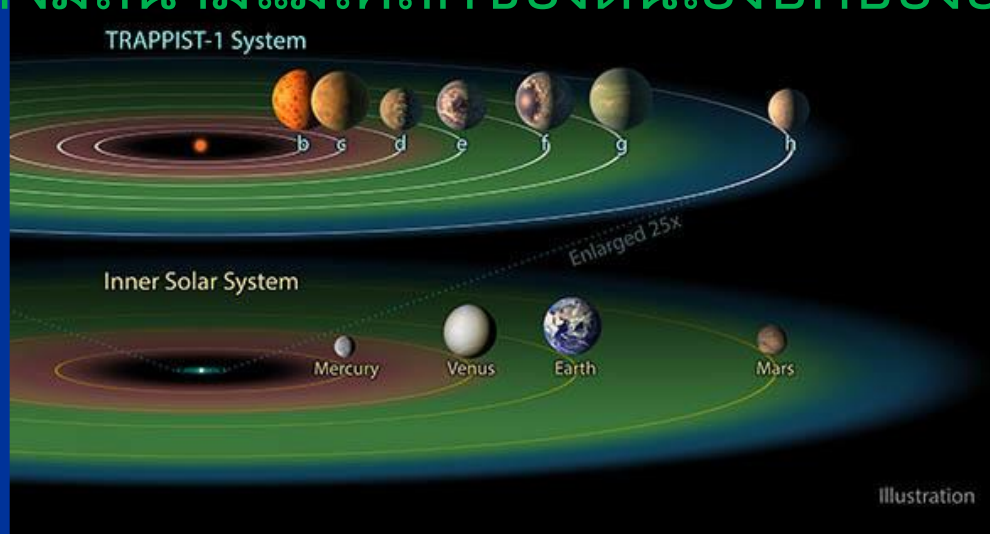
ดาวฤกษ์แม่ Trappist 1 (ประเภท M8V) อยู่ห่างออกไป 40 ปี
แสงใน

กลุ่มดาวคนแบกหม้อน้ำ ดาวนี้มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง
0.1 เท่าของดวงอาทิตย์ หรือ 4 cm ในแบบจำลองนี้

ความเป็นไปได้ต่อการมีอยู่ของสิ่งมีชีวิตใน ดาวเคราะห์นอกระบบ

- ดาวเคราะห์ในระบบ Trappist-1 เป็นดาวเคราะห์หินที่อาจมีน้ำปริมาณมากบนพื้นผิวดาว ซึ่งจะอยู่ในสถานะของเหลว ใต้น้ำ หรือเปลือกน้ำแข็งก็ได้ ในบริเวณที่เอื้อต่อสิ่งมีชีวิตรอบดาว Trappist 1 มีดาวเคราะห์ Trappist-1e ซึ่งปรากฏว่ามีใจกลางค่อนข้างหนาแน่นเมื่อเทียบกับโลก ซึ่งบ่งชี้ว่าในบรรดาดาวเคราะห์หลายดวงในระบบนี้ ดาวเคราะห์ดวงนี้มีสภาพคล้ายโลกที่สุดและอาจมีสนามแม่เหล็กของตนเองปกป้องอยู่ด้วย

สรุป

- ได้ความรู้เกี่ยวกับดาวเคราะห์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น
- เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างพารามิเตอร์ต่าง ๆ ของดาวเคราะห์ เพื่อที่จะเข้าใจความแตกต่างระหว่างดาวเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น
- ส่วนมากของระบบสุริยะนั้นเป็นเพียงพื้นที่ว่างเปล่า
- ทำความรู้จักกับดาวเคราะห์นอกระบบสุริยะ และวิธีตรวจหาดาวเคราะห์เหล่านี้

ขอบคุณที่รับฟัง!

